

Koupací sezona 2019 ve Zlínském kraji

Letní slunečné počasí nás láká ven, k vodě – do přírody nebo na koupaliště. Dnešní životní styl s sebou přináší stále větší duševní zátěž, stres a koupání patří bezesporu k nejatraktivnějším aktivitám využití volného času umožňujícím rekreaci, relaxaci a sportovní vyžití.

Pro ty, kdo upřednostňují koupání v přírodních vodách je hygieniky sledována jakost vody u koupacích oblastí (tj. vodní plochy bez provozovatele, které využívá ke koupání větší počet osob) – ve Zlínském kraji je jich celkem 9.

V okrese Vsetín se jedná o koupací oblast Bystřička – u hráze, Bystřička – pláž, Horní Bečva a štěrkoviště Nový Hrozenkov.

Ve zlínském okrese je Luhačovická (Pozlovická) přehrada – oblast u kempu, oblast u hráze; dále retenční nádrž Všemina, v Otrokovicích Štěrkoviště a v Napajedlích slepé rameno řeky Moravy Pahrbek.

U těchto koupacích oblastí zajišťuje monitoring jakosti vody Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně dle schváleného monitorovacího kalendáře pro příslušnou koupací sezónu.

V případě koupališť ve volné přírodě má povinnost sledovat jakost vody a zabezpečit další služby na břehu provozovatel. Ve Zlínském kraji se jedná o přírodní koupaliště „Albatros“ v Ostrožské Nové Vsi (okres Uherské Hradiště).

V současné době dochází k rozvoji budování umělých vodních ploch ke koupání, jedná se o tzv. přírodní biotopy. Biotop je uměle vytvořená vodní plocha určená ke koupání, jedná se o uzavřený systém, kdy voda cirkuluje, není chemicky upravována, není dezinfikována a jsou zde využívány samočisticí schopnosti systému. Ve Zlínském kraji máme v provozu 3 přírodní biotopy, v okrese Uherské Hradiště v obci Modrá u Velehradu, v okrese Kroměříž v obci Honětice a v Prostřední Bečvě na Vsetínsku. Kontrolu jakosti vody zajišťuje, podobně jako u přírodních koupališť, provozovatel.

Jakost vody u koupacích oblastí je během koupací sezony sledována ve 14 denních intervalech od června do začátku září. V letošním roce budou první vzorky odebrány 27. května. Výjimku v četnosti sledování kvality vody (odběry vzorků vod 1x za měsíc) mají koupací oblasti s prověřenou stabilní kvalitou vody. Ve Zlínském kraji se jedná o retenční nádrž Všemina a přírodní koupaliště „Albatros“ v Ostrožské Nové Vsi.

Informace o kvalitě vody v koupacích oblastech, přírodním koupališti a přírodních biotopech jsou v průběhu sezóny k dispozici na www.khszlin.cz – koupací sezona. Prostřednictvím těchto webových stránek nebo stránek Ministerstva zdravotnictví ČR lze na geoportálu ČR získat informace o jakosti vody všech monitorovaných koupacích oblastí a přírodních koupališť v celé České republice.

Samozřejmě je možné se koupat i na ostatních vodních plochách. Ale pozor! Jakost vody z hlediska využití pro vodní rekreaci a koupání zde nikdo nesleduje. Koupání probíhá na vlastní zodpovědnost a riziko, dle obecného užívání vod – rodiče by měli zvážit, zda nechají malé děti koupat se v těchto vodách.

Největším problémem zejména v období dlouhotrvajících horkých dní jsou v některých přírodních vodách sinice. V případě koupání ve vodě zamořené sinicemi dochází k jejich kontaktu s kůží a sliznicemi nebo i náhodnému požití vody. To může způsobit různá podráždění a alergické reakce, dalším projevem mohou být průjemy, žaludeční nevolnosti a křeče, slzení očí, vodnatá rýma. Mezi nejohroženější skupiny osob patří malé děti, alergici, těhotné ženy, staří lidé a imunitně oslabené osoby. Riziko se zvyšuje s délkou pobytu ve vodě, opakovaným koupáním po více dnů (týdnů) a samozřejmě i množstvím sinic ve vodě. Pokud se však ve vodě objeví vodní květ a dojde k jeho náhodnému polknutí, může následovat i vážnější ohrožení zdraví a koupání v této vodě nelze rozhodně doporučit.

Doporučení:

1. Sledujte informace příslušné krajské hygienické stanice o vývoji jakosti koupacích vod v letní sezoně (www.khszlin.cz) – monitorovány jsou i další ukazatele - nejenom sinice.
2. Pokud se chcete koupat ve volné přírodě, kdekoli mimo sledované vodní plochy, zkuste před vstupem do vody některou z metod na rozlišení řas a sinic. Zda jsou ve vodě sinice nebo řasy, lze poměrně dobře rozeznat následujícím způsobem: např. čirou láhev od balených vod naplníme zcela vodou a necháme alespoň 20 minut stát v klidu na světle. V případě, že se u hladiny vytvoří zelený kroužek tvořený zelenými organismy ve tvaru „sekaného jehličí nebo zelené krupice“ a voda přitom zůstane čirá, jedná se z největší pravděpodobností o sinice. Ještě jednodušším testem je vstupovat do vody opatrně (aby se nezvířily usazeniny ze dna) a pozorovat, zda se okolo kolen ve vodě vznášejí drobné zelené částičky. Když ano, jedná se pravděpodobně o sinice
3. Když už se rozhodnete pro koupání ve vodě obsahující sinice, doporučujeme (je-li to možné) se po vykoupání osprchovat čistou vodou a odstranit tak z pokožky řasy a sinice, které na ní po pobytu ve vodě ulpěly. V tomto případě by kontakt těla s vodou při plavání neměl být delší než cca 10 minut, což je orientační doba; liší se u každého člověka například s věkem a nepřímo ji lze stanovit jako „rozmočenou kůži prstů“, která více přijímá látky ze svého okolí.
4. Sledovat výskyt sinic u břehů, na návětrných stranách, v místech vstupu do vody, tam kde si děti často hrají - varovat a hlídat děti před tímto rizikem.
5. Je třeba mít na paměti, že sinice jsou pouze jedním ze zdravotních rizik při koupání v přírodě. Při výběru vodní nádrže nebo toku by se měl každý řídit vlastním rozumem a nekoupat se ve vodě na první pohled znečištěné (olejovými skvrnami na hladině, zápachem, vrstvami bahna na dně apod.).

Pro ty, kteří dávají přednost „umělým“ koupalištím s bazény, nabízí své služby ve Zlínském kraji řada sezónních zařízení. Krajskou hygienickou stanicí Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně je evidováno a kontrolováno 140 těchto zařízení. Sledování jakosti vody, zajištění stavebně technického stavu zařízení a vybavenosti areálů je povinností provozovatele každého koupaliště. Hygienici provádějí kontroly plnění těchto povinností provozovateli a vlastní vzorky bazénových vod odebírají jen jako podklad pro provedení státního zdravotního dozoru. Průběžně hygienici sledují kvalitu bazénových vod prostřednictvím celostátního informačního systému Pitná voda (zkráceně IS PiVo), kde jsou povinně výsledky analýz, zajišťované provozovateli, zasílány akreditovanými laboratořemi a následně hygieniky verifikovány.

Ve Zlíně, dne 27. 5. 2019

Zpracovala: Ing. Eva Javoříková